

De diversiteit aan economische kengetallen is groot in de melkveehouderij. De bedrijfskundig adviseurs Rick Hoksbergen, werkzaam voor Alfa Accountants in Nederland, en Johan Achten, verbonden aan Adviesbureau Liba in Vlaanderen, delen beurtelings hun ervaring en geven hun visie op een specifiek kengetal.

Januari 1/2:	melkopbrengst
Februari 1:	omzet en aanwas/perc. kalversterfte
Maart 1:	voerkosten
April 1:	veekosten
Mei 1:	gewaskosten

Hoogste kunstmestgift leidt niet tot hoogste gewasopbrengst

Blik op gewaskosten

Melkveehouders doen soms alsof de gewaskosten op hun bedrijf niets voorstellen. Op een kostprijs van 35 cent is 1,5 cent gewaskosten niet zo interessant, is de gedachte. Niettemin loopt het verschil tussen bedrijven met hoge en met lage gewaskosten al snel op naar tienduizend euro per jaar.

De uitgaven aan kunstmest vormen het grootste deel van de gewaskosten. Om te bepalen welke kunstmestgift in economisch opzicht verstandig is, is het goed om de kunstmestgift te relateren aan de kvem-opbrengst per hectare. Een melkveehouder met lage gewaskosten strooit 14 kilo stikstof per 1000 kvem, terwijl zijn collega met hoge gewaskosten 18 kilo stikstof strooit per 1000 kvem.

Moet deze veehouder minder gaan strooien? Ja in het geval hij een overschot aan voer heeft, maar nee als deze veehouder het voer zelf goed kan gebruiken. Dan zal hij moeten focussen op een hogere kvem-op-

brengst bij dezelfde kunstmestgift. Mais telen leidt tot hogere gewaskosten per hectare, met name door kosten voor maiszaad. Bedrijven met de hoogste gewaskosten hebben 16 procent maisland tegen 8 procent bij bedrijven met lage gewaskosten. Met dit verschil in het achterhoofd valt de kvem-opbrengst van bedrijven met hoge gewaskosten (en de laagste kvem-opbrengst) nog meer tegen, want de kvem-opbrengst per hectare mais is hoger dan die van gras.

Veehouders in de groep 'gemiddeld' en de groep 'hoog' strooien nagenoeg evenveel stikstof uit kunstmest. Gemiddeld betalen de veehouders circa één euro per kilo stikstof, terwijl de groep hoge kosten 1,32 euro per kilo stikstof betaalt. Wellicht strooien deze veehouders duurdere soorten; met fosfaat, zwavel of zout. Uit deze cijfers is niet te herleiden of dit iets opbrengt. Daarom zijn deze wondermiddeltjes niet geschikt om slecht management te verdoezelen.

Het kengetal Gewaskosten

De post gewaskosten bestaat op een melkveebedrijf uit kosten voor kunstmest, zaaizaad, beschermingsmiddelen en kuilplastic. Dat geldt zowel in Nederland als in Vlaanderen. De uitgaven aan kunstmest vormen het grootste deel van dit kengetal. Sommige accountants zien ook loonwerk als onderdeel van de gewaskosten.

De post gewaskosten vormt slechts zes à zeven procent van de totale kosten voor eigen ruwvoer. De kostprijs eigen ruwvoer wordt vooral bepaald door bewerkingskosten en de kvem-opbrengst.

In Vlaanderen ligt het areaal gras relatief lager dan in Nederland, waardoor de gewaskosten hoger zijn. Gemiddeld hebben bedrijven er 52 procent grasland en 46 procent maisland. De gewaskosten voor grasland bedragen in Vlaanderen gemiddeld 209 euro per hectare, voor maisland 346 euro per hectare.

Rekenvoorbeeld

	gewaskosten		
	laag	gemid.	hoog
kg meetmelk	1.205.000	1.008.000	914.000
hectares	79	71	74
kg meetmelk/ha	15.480	14.199	12.386
kg krachtvoer/ha*	4242	3649	2985
kvem-opbrengst/ha	8.500	8.400	8.100
kg N-kunstmest/ha	122	142	145
gewaskosten/kg meetm. (€)	0,87	1,50	2,26
gewaskosten/ha (€)	135	213	280
waarvan voor bemesting	82	140	192
kostprijs eigen voer (€)**	21,6	22,5	22,7
* incl. bijproducten			
** per 100 kvem, exclusief arbeidskosten			

Tabel 1 – Gewaskosten (bron: Alfa Accountants)